KOHTUJURISTI ETTEPANEK

PAOLO MENGOZZI

esitatud 8. aprillil 2008 [1]

I. Sissejuhatus

1. Euroopa Ühenduste Esimese Astme Kohtu 29. novembri 2006. aasta otsusega kohtuasjas T-135/05: Campoli *vs.* komisjon (EKL AT 2006, lk I-A-2-297 ja II-A-2-1527; edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus") jäeti osalise vastuvõetamatuse ja osalise põhjendamatuse tõttu rahuldamata F. Campoli hagi, milles viimane oli taotlenud oma 2004. aasta mai-juuli pensioniteatiste tühistamist, väites, et need on mitmete asjaolude tõttu õigusvastased.

2. Euroopa Kohtul palutakse nüüd otsustada F. Campoli poolt eelviidatud kohtuotsuse peale esitatud apellatsioonkaebuse üle.

II. Õiguslik raamistik

3. Kõnesoleva vaidlusega seonduvad normid, mis reguleerivad Euroopa ühenduste ametnike personalieeskirjade (edaspidi „personalieeskirjad") raames ühenduste endistele ametnikele makstavaid pensionihüvitisi.

4. Kõigepealt tuleb meenutada, et 2004. aastal muudeti personalieeskirju märkimisväärselt määrusega nr 723/2004 [2]: „uued personalieeskirjad", nagu personalieeskirju nimetatud määrusega muudetud redaktsioonis tihti nimetatakse, jõustusid 1. mail 2004.

5. Mainitud reformile eelnenud redaktsioonis sätestas personalieeskirjade artikkel 82 kõnesoleva vaidluse seisukohalt olulises osas järgmist:

„1. Eespool sätestatud pensionid arvutatakse pensioniõiguse tekkimise kuu esimesel päeval kehtiva palgaastmestiku alusel. Nende suhtes kohaldatakse paranduskoefitsienti, mis on kehtestatud sellele ühendustes asuva-

1 – Algkeel: itaalia.

2 – Nõukogu 22. märtsi 2004. aasta määrus (EÜ, Euratom) nr 723/2004, millega muudetakse Euroopa ühenduste ametnike personalieeskirju ja Euroopa ühenduste muude teenistujate teenistustingimusi (ELT L 124, lk 1; ELT eriväljaanne 01/02, lk 130).

le riigile, kus pensionisaaja tõendab oma elukoha olevat.

[…]”.

6. Pensionidele kohaldatavaid paranduskoefitsiente käsitlevate erisätete puudumise tõttu on alati kasutatud ühenduste teenistuses olevate ametnike suhtes kohaldatavat koefitsienti, mille alusnäitajaks on erinevate liikmesriikide pealinnade elukallidus (nn „pealinna meetod”).

7. Alates 1. maist 2004 kehtivas redaktsioonis sätestab personalieeskirjade artikkel 82 seevastu, et:

„1. […]

Pensionide suhtes ei kohaldata paranduskoefitsiente.

[…]”.

8. Ühenduse seadusandja valikut kaotada pensionide puhul paranduskoefitsientide süsteem selgitab vähemalt osaliselt määruse nr 723/2004 põhjendus 30, mis on sõnastatud järgmiselt:

„Euroopa Liidu süvenenud koostöö ja pensionäride vaba elukohavalik Euroopa Liidu piires on muutnud pensionide paranduskoefitsientide süsteemi vananenuks. Kõnealune süsteem on juba tekitanud pensionäride elukohaga seotud järelevalveprobleeme, mis tuleks lahendada. Seetõttu tuleks kõnealune süsteem kaotada, nähes ette asjaomase üleminekukorra pensionäride ja enne käesoleva määruse jõustumist töölevõetud ametnike jaoks.”

9. Siiski ei ole uute personalieeskirjadega ettenähtud üleminekuperiood mõeldud üleminekuks paranduskoefitsienti kasutades arvutatud pensionilt sellist koefitsienti kohaldamata arvutatud pensionile, nagu võiks järeldada määruse eespool viidatud põhjendusest. Reformi läbiviinud seadusandja nägi lihtsalt kõigi enne 1. maid 2004 omandatud pensioniõiguste jaoks (2003. aastal pensionile jäänud apellandi puhul seega *kõigi* pensioniõiguste jaoks) ette üleminekukorra järkjärguliseks üleminekuks „pealinna meetodil” arvutatud paranduskoefitsiendilt „riigi meetodil” arvutatud paranduskoefitsiendile. Teiste sõnadega ei võeta enne 1. maid 2004 pensioniõigused omandanud isikute puhul enam paranduskoefitsiendi arvutamisel aluseks elukohariigi pealinna elukallidust, vaid kogu selle riigi keskmist elukallidust. See tuleneb

eeskätt personalieeskirjade XIII lisa artiklist 20 koosmõjus personalieeskirjade XI lisa artikli 1 lõikega 3 ja artikli 3 lõikega 5.

III. Asjaolud

10. Enne 1. maid 2004 pensionile jäänud ametnike paremaks kaitseks sätestab personalieeskirjade XIII lisa artikli 24 lõike 2 esimene lõik, et:

„Nende sätete jõustumisel tagatakse enne 1. maid 2004 saadud netopensioni nominaalsumma. […]”.

11. Paranduskoefitsientide kohandamine, mis oli ette nähtud personalieeskirjade reformiga, viidi esmakordselt ellu alles määrusega nr 31/2005 [3], mis sätestas sellise kohandamise tagasiulatuvalt alates 1. juulist 2004.

12. Apellant jäi pensionile veebruaris 2003. Ta asus elama Londonisse Ühendkuningriigis. Sellest tulenevalt kohaldati tema pensionile paranduskoefitsienti 139,6%, mis oli arvutatud Londoni linna elukalliduse alusel („pealinna meetod”).

13. Uute personalieeskirjade jõustumisega oli selline paranduskoefitsient määratud järk-järgult vähenema ja muutuma „riigi meetodil” arvutatud koefitsiendiks, ent siiski oli tagatud, et enne 1. maid 2004 saadud pensioni nominaalsummat ei vähendata.

14. 14. augustil 2004 esitas apellant ametisse nimetavale asutusele personalieeskirjade artikli 90 alusel kaebuse, paludes tühistada oma 2004. aasta mai, juuni ja juuli pensioniteatised. Kaebus jäeti 13. detsembri 2004. aasta otsusega rahuldamata.

3 – Nõukogu 20. detsembri 2004. aasta määrus (EÜ, Euratom) nr 31/2005, millega kohandatakse alates 1. juulist 2004 Euroopa ühenduste ametnike ja muude teenistujate töötasusid ja pensione ning nimetatud töötasude ja pensionide suhtes kohaldatavaid paranduskoefitsiente (ELT L 8, lk 1).

IV. Menetlus Esimese Astme Kohtus ja vaidlustatud kohtuotsus

15. Apellant palus 29. märtsil 2005 Esimese Astme Kohtu kantseleisse saabunud hagis tühistada eespool mainitud otsus tema kaebuse rahuldamata jätmise kohta.

16. Esimese Astme Kohtu teise koja esimehe 6. juuli 2005. aasta määrusega anti Euroopa Liidu Nõukogule luba menetlusse astuda.

17. Esimese Astme Kohus tunnistas vaidlustatud kohtuotsuses ennekõike vastuvõetamatuks majapidamis- ja õppetoetuse arvutusmeetodit puudutava väite, kuna seda ei olnud kaebuses esitatud. Ka tunnistas Esimese Astme Kohus menetluse algatamise huvi puudumise tõttu vastuvõetamatuks 2004. aasta mai ja juuni pensioniteatiste vastu suunatud hagi osa, kuna paranduskoefitsientide kohandamine toimus – nagu märgitud – alles juulis 2004.

18. Esimese Astme Kohus lükkas seega tagasi apellandi poolt hagi toetuseks esitatud väited, mille kohaselt rikuti õiguspärase ootuse kaitse, õiguskindluse, tagasiulatuva jõu puudumise, omandatud õiguste, võrdse kohtlemise, proportsionaalsuse ja hea halduse põhimõtteid ning kuritarvitati võimu ja esitati ebapiisav põhjendus.

19. Seoses apellandi väidetega ebavõrdse kohtlemise kohta – mis, nagu allpool näeme, on ainsad, millele ta ka apellatsiooniastmes tugineb – lükkas Esimese Astme Kohus eeskätt tagasi teesi, mille kohaselt „riigi meetodil" põhinev paranduskoefitsient ei ole – erinevalt „pealinna meetodil" tuginevast koefitsiendist – kohane kõigi pensionäride võrdse ostujõu tagamiseks sõltumata nende elukohast. Eelkõige leidis Esimese Astme Kohus, et kuna mis tahes pensionide kohandamise süsteem on oma laadist tulenevalt ligilähedane, ei ole põhjust väita, et „riigi meetodi" valimine „pealinna meetodi" asemel oleks võrdse kohtlemise tagamiseks iseenesest vähem sobiv. Seda enam, et ühenduse seadusandjale kuulub vastavas valdkonnas küllaltki ulatuslik kaalutlusruum. [4]

20. Teise väite kohta, mille kohaselt on uued koefitsiendid diskrimineerivad, kuna pensionäridele kohaldatakse koefitsienti, mis põhineb erineval meetodil võrreldes sellega, millel tugineb teenistuses olevate ametnike puhul kasutatav koefitsient (neile kohaldatakse jätkuvalt „pealinna meetodit"), sedastas Esimese Astme Kohus, et konkreetse teenistuskohaga seotud töötava ametniku seisund ei ole objektiivselt võrreldav pensionil oleva ametniku olukorraga, kes võib asuda elama, kuhu soovib. [5]

21. Seejärel lükkas Esimese Astme Kohus tagasi apellandi väite, mille kohaselt kohel-

4 – Vaidlustatud kohtuotsus, punktid 99–109.

5 – *Ibidem*, punktid 110–115.

dakse erinevalt Belgias elavaid pensionäre, kellele kohaldatakse vaatamata „riigi meetodile" üleminekule jätkuvalt Brüsseli ja mitte kogu Belgia elukalliduse alusel arvutatud paranduskoefitsienti. Esimese Astme Kohus leidis selles küsimuses, et pensionidele kohaldatavate paranduskoefitsientidega seonduvad sätted uutes personalieeskirjades ei viita kuidagi Brüsselile, vaid lihtsalt Belgiale. Apellandi väidetud õigusvastasus ei puuduta personalieeskirju, vaid ainult selle praktilise rakendamise korda. Esimese Astme Kohus sedastas veel, et just Belgias elavatele endistele ametnikele makstava pensioni summa on alusnäitajaks võimalike paranduskoefitsientide kohaldamisel teistes liikmesriikides elavatele pensionäridele. Lõpuks tuleb igal juhul meenutada põhimõtet, mille kohaselt ei saa keegi oma nõuete toetuseks tugineda teiste õigussubjektide kasuks sooritatud õigusrikkumisele. [6]

22. Viimaks lükkas Esimese Astme Kohus tagasi apellandi väite, mille kohaselt eksisteerib diskrimineerimine võrreldes „madalama elukallidusega" liikmesriikides elavate pensionäridega. Enne reformi kohaldati neis riikides elavate pensionäride pensionisummadele 100%-st madalamat paranduskoefitsienti (teiste sõnadega oli nende pension võrdlussummast väiksem). Reformi järel kohaldatakse aga kõigi pensionäride puhul minimaalset paranduskoefitsienti 100%, mis tähendab, et sõltumata elukohast ei ole ühegi pensionäri pension enam madalam sellest, mida makstakse Belgias elavatele pensionäridele. Esimese Astme Kohus leidis, et apellandi väide on vastuvõetamatu, kuna selle võimalik rahuldamine viiks üksnes „madalama elukallidusega" riikides elavate endiste ametnike pensionide vähendamiseni, toomata apellandile endale mingit kasu. Igal juhul leidis Esimese Astme Kohus selle kohta lisaks, et „madalama elukallidusega" riikide jaoks 100%-se minimaalse paranduskoefitsiendi kehtestamist seadusandja poolt ei saa pidada aktiks, mis on ilmselgelt omavoliline või ebasobiv. [7]

V. Menetlus Euroopa Kohtus ja poolte nõuded

23. Apellant taotles 8. veebruaril 2007 Euroopa Kohtu kantseleisse saabunud apellatsioonkaebuses vaidlustatud kohtuotsuse tühistamist.

24. Apellant palub Euroopa Kohtul:

– tühistada vaidlustatud kohtuotsus;

– rahuldada apellandi kaebuses esitatud nõuded ja tühistada sellest tulenevalt ka

6 – *Ibidem*, punktid 116–130.

7 – Vaidlustatud kohtuotsus, punktid 131–139.

kaebuse osas tehtud otsus ning apellandi pensioniteatised;

– mõista nii Esimese Astme Kohtu menetluses kui ka Euroopa Kohtu menetluses tekkinud kohtukulud välja komisjonilt.

25. Komisjon palub Euroopa Kohtul:

– esimese võimalusena tunnistada apellatsioonkaebus vastuvõetamatuks;

– teise võimalusena jätta apellatsioonkaebus tervikuna põhjendamatuse tõttu rahuldamata;

– mõista kohtukulud välja apellandilt vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artiklile 122.

26. Nõukogu palub Euroopa Kohtul:

– jätta apellatsioonkaebus põhjendamatuse tõttu rahuldamata;

– mõista kohtukulud välja apellandilt.

VI. Õiguslik analüüs

A. *Sissejuhatavad märkused*

27. Käesolevas apellatsioonimenetluses esitab apellant Esimese Astme Kohtus hagi põhjenduseks esitatud paljudest väidetest üksnes selle, mis seondub võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumisega.

28. Konkreetsemalt arvustab apellant Esimese Astme Kohtu vastuseid kolmele väitele neist neljast, mis ta esitas eelviidatud seisukoha põhjendamiseks: apellant tunnistab sõnaselgelt, et ei kavatse vaidlustada Esimese Astme Kohtu hinnangut nimetatud väidetest teisele, mis seondus pensionäride ja teenistuses olevate ametnike vahel väidetavalt asetleidva diskrimineerimisega. [8]

29. Enne kui käsitleda vaidlustatud kohtuotsuse vastu suunatud apellandi kriitikat, tuleb

8 – Vt apellatsioonkaebuse punkt 14.

hinnata komisjoni esitatud „vastuapellatsioonkaebust".

B. *Komisjoni esitatud „vastuapellatsioonkaebus"*

1. Poolte väited

30. Komisjon esitab apellatsioonkaebusele antud vastuse viimases osas „vastuapellatsioonkaebuse", milles ta väidab, et Esimese Astme Kohus oleks pidanud ennekõike tunnistama vastuvõetamatuks neljanda väite võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumise kohta, sest see esitati esimest korda alles repliigis. Käsitlen seda konkreetset väidet edaspidi, sissejuhatusena vastava väite sisulisele uurimisele.

31. Komisjon väidab seejärel, et Esimese Astme Kohus oleks pidanud tunnistama vastuvõetamatuks ka esimese, kolmanda ja (samuti) neljanda väite, kuna apellant ei esitanud neid enne Esimese Astme Kohtusse pöördumist esitatud halduskaebuses.

32. Nagu me nägime, on apellant esitanud apellatsioonkaebuses uuesti üksnes need kolm väidet, mis Esimese Astme Kohus oleks komisjoni arvates pidanud algusest peale vastuvõetamatuks tunnistama.

33. Apellant väidab repliigis, et „vastuapellatsioonkaebus" on vastuvõetamatu, kuna komisjoni poolt Esimese Astme Kohtule esitatud nõudeid ei ole jäetud mingis osas rahuldamata, mis on Euroopa Kohtu põhikirja artikli 56 kohaselt kohtuotsuse edasikaebamise eelduseks. Tegelikult ei esitanud komisjon Esimese Astme Kohtule kõnesolevat vastuvõetamatuse vastuväidet ning seega ei saadud tema vastavat nõuet rahuldamata jätta. Komisjon ei nõua apellandi väitel Esimese Astme Kohtu otsuse tühistamist või uue otsuse langetamist, vaid üksnes apellatsioonkaebuse vastuvõetamatuks tunnistamist.

34. Veel väidab apellant, et komisjoni vastuapellatsioonkaebus on põhjendamatu ka sisu osas, kuna võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumist käsitlev väide esitati juba personalieeskirjade artikli 90 alusel esitatud kaebuses. Kõik kohtumenetluses sellise ebavõrdsuse põhjendamiseks esitatud väited on vaatamata sellele, et nad ei sisaldunud konkreetselt kaebuses, seal esitatud väidetega otseselt seotud.

35. Komisjon kinnitab vasturepliigis, et tema vastuapellatsioonkaebuse eesmärk ei ole Esimese Astme Kohtu otsuse tühista-

mine või muutmine. [9] Komisjoni väitel tingib tõsiasi, et osa apellandi poolt Esimese Astme Kohtule esitatud väidetest olid algusest peale vastuvõetamatud, apellandi poolt Euroopa Kohtule esitatud appellatsioonkaebuses sisalduvate samade väidete vastuvõetamatuse. Kuna kõnealused väited on ainsad, mis apellatsiooniastmes uuesti esitati, tuleks apellatsioonkaebus tervikuna vastuvõetamatuks tunnistada.

37. Komisjoni „vastuapellatsioonkaebus" võib seega osutuda vastuvõetamatuks, kuna see ei täida Esimese Astme Kohtus esitatud nõuete rahuldamata jätmise tingimust Euroopa Kohtu põhikirja artikli 56 mõttes, mis sätestab teises lõigus, et kohtuotsuse võib edasi kaevata „iga pool, kelle nõue on osaliselt või tervikuna rahuldamata jäetud".

38. Tõden siiski, et äsja pakutud lahendus ei ole korrektne ning kõnealuse probleemi lahendamisel tuleb eelistada teistsugust lähenemist.

2. Hinnang

39. Komisjoni „vastuapellatsioonkaebus" tugineb põhimõttele, mille kohaselt peavad ühelt poolt apellandi poolt personalieeskirjade artikli 90 alusel esitatud halduskaebus ja teiselt poolt Esimese Astme Kohtule esitatud hagi olema sisulises vastavuses.

36. Komisjoni esitatud „vastuapellatsioonkaebus" on kahtlemata ebatüüpiline, nagu on tunnistanud oma vasturepliigis ka komisjon ise. [10] Käesoleval juhul on tähendusrikas, et komisjon ei taotlenud sellise „vastuapellatsioonkaebusega" vaidlustatud kohtuotsuse tühistamist. See annab vaieldamatult tunnistust tõsiasjast, et komisjoni nõudeid ei ole jäetud Esimese Astme Kohtus mingis osas rahuldamata.

40. Selle põhimõtte ulatust on uuritud ja selgitatud terves reas ühenduse kohtute otsustes. Konkreetsemalt on Euroopa Kohus sedastanud, et personalieeskirjades ettenähtud kohtueelne menetlus, iseäranis kaebuse esitamine on oma laadilt „oluline menetluslik nõue" [11]. Euroopa Kohus on samuti kinnitanud, et kõnealuse kohtueelse menetluse tähtaegade järgimise näol on tegemist avalikul huvil rajaneva põhimõttega, mille üle kohus võib omal algatusel otsus-

9 – Vt selle kohta komisjoni vasturepliigi kokkuvõte, samuti selle punkt 31. Märgin täiendavalt, et vasturepliigi punktis 40 kinnitab komisjon hoopis, et: „[…] Euroopa Kohus peaks seetõttu tühistama Esimese Astme Kohtu otsuse osas, milles see ei tunnista hagi aluse esimest ja kolmandat osa vastuvõetamatuks seetõttu, et neid ei olnud esitatud kohtueelse menetluse raames esitatud kaebuses, ning lisaks neljandat osa seetõttu, et see esitati alles repliigis". Teisalt, pidades silmas seisukohta, mille ma kavatsen „vastuapellatsoonkaebuse" kohta võtta, ei ole vaja määrata kindlaks, kas komisjon taotles teise võimalusena vaidlustatud kohtuotsuse tühistamist või mitte.

10 – Komisjoni vasturepliik, punkt 32.

11 – Euroopa Kohtu 3. veebruari 1977. aasta otsus kohtuasjas 91/76: de Lacroix *vs.* Euroopa Kohus (EKL 1977, lk 225, punkt 11).

tada. [12] Esimese Astme Kohus on omalt poolt Euroopa Kohtu eespool osundatud kohtupraktika alusel sedastanud, et ka halduskaebuse ja hagi vastavuse küsimus tugineb avalikule huvile ning kohus võib selle üle seega omal algatusel otsustada. [13] Ma leian, et Esimese Astme Kohtu selliste lahenditega, mis on otseselt seotud Euroopa Kohtu seisukohtadega, saab täielikult nõustuda.

41. Kui halduskaebuse ja hagi sisulise vastavuse kontrollimine on kohtu omal algatusel uuritav ja avalikul huvil põhinev küsimus, siis on minu arvates võimalik kvalifitseerida komisjoni esitatud „vastuapellatsioonkaebus" *nomen iuris*'est hoolimata lihtsalt kui kohtu omal algatusel uuritava küsimusega seonduv teave.

42. Lähtudes sellisest arutluskäigust, võib Euroopa Kohus kõnesolevas asjas uurida apellandi poolt personalieeskirjade artikli 90 alusel esitatud halduskaebuse ja seejärel Esimese Astme Kohtule esitatud hagi vastavuse küsimust.

43. Vastavuse põhimõtte täpse määratluse ja piiride kohta sedastab Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika, et üldiselt ei ole halduskaebus võimaliku hagi suhtes rangelt ja lõplikult siduv, ent samas ei või viimasega muuta halduskaebuse alust ega eset. [14] Euroopa Kohus on lisaks täpsustanud, et hagi staadiumis on lubatud selliste väidete ja argumentide esitamine, mida ei esitatud küll halduskaebuses, ent mis on viimases esitatud väidetega otseselt seotud. [15]

44. Kõnesoleva asja puhul ei ole kahtlust, et halduskaebuse ese langeb täiuslikult kokku hagi esemega: sellest vaatepunktist ei teki seega vastuvõetavuse osas mingit takistust.

45. Problemaatilisem tundub halduskaebuses sisaldunud tühistamisnõude aluse kindlakstegemine.

46. Ebavõrdset kohtlemist puudutava väite osas – mis oli ainus, mille apellant käesolevas apellatsioonimenetluses uuesti esitas – oli personalieeskirjade artikli 90 alusel esitatud

12 – Vt nt Euroopa Kohtu 19. veebruari 1981. aasta otsus liidetud kohtuasjades: 122/79 ja 123/79: Schiavo *vs.* nõukogu (EKL 1981, lk 473, punkt 22); 20. märtsi 1984. aasta otsus liidetud kohtuasjades 75/82 ja 117/82: Razzouk ja Beydoun *vs.* komisjon (EKL 1984, lk 1509, punkt 13) ja 4. veebruari 1987. aasta otsus kohtuasjas 302/85: Pressler-Hoeft *vs.* kontrollikoda (EKL 1987, lk 513, punkt 5).

13 – Esimese Astme Kohtu 29. märtsi 1990. aasta otsus kohtuasjas T-57/89: Alexandrakis *vs.* komisjon (EKL 1990, lk II-143, punkt 8). Selline lähenemine on hiljem jätkuvalt kinnitust saanud: vt nt Esimese Astme Kohtu 11. juuli 1991. aasta otsus kohtuasjas T-19/90: von Hoessle *vs.* kontrollikoda (EKL 1991, lk II-615); 16. juuli 1992. aasta otsus kohtuasjas T-1/91: Della Pietra *vs.* komisjon (EKL 1992, lk 2145) ja 11. septembri 2002. aasta otsus kohtuasjas T-127/00: Nevin *vs.* komisjon (EKL AT 2002, lk I-A-149 ja II-781).

14 – Vt nt eespool viidatud otsus kohtuasjas Razzouk ja Beydoun *vs.* komisjon, punkt 9, ja 19. novembri 1998. aasta otsus kohtuasjas C-316/97 P: parlament *vs.* Gaspari (EKL 1998, lk 7597, punkt 17).

15 – 7. mai 1986. aasta otsus kohtuasjas 52/85: Rihoux jt *vs.* komisjon (EKL 1986, lk 1555, punkt 13); 20. mai 1987. aasta otsus kohtuasjas 242/85: Geist *vs.* komisjon (EKL 1987, lk 2181, punkt 9); 14. veebruari 1989. aasta otsus kohtuasjas 346/87: Bossi *vs.* komisjon (EKL 1989, lk 303, punkt 27) ja 10. märtsi 1989. aasta otsus kohtuasjas 126/87: Del Plato *vs.* komisjon (EKL 1989, lk 643, punkt 12).

kaebus tegelikult küllaltki kokkuvõtlik, piirdudes järgmiste punktidega:

„b) Võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumine

17. Uus pensioniskeem, mille Euroopa Komisjon 1. mail 2004 kehtestas, ei ole võrdse kohtlemise põhimõtet silmas pidades õigustatud.

18. Paranduskoefitsiendi eesmärk on tagada samaväärne ostujõud samasuguses olukorras olevatele ametnikele ja endistele ametnikele.

19. On selge, et kehtestades kaks paranduskoefitsienti sama koha – käesoleval juhul Londoni – jaoks, nähakse ette diskrimineerimine töö tõttu Londonis elavate ametnike ja seal pensionipõlve veetvate endiste ametnike vahel.

20. Endisi ametnikke, nende hulgas F. Campolit, kes elavad samas Londoni linnas ja kelle suhtes kohaldatakse madalamat paranduskoefitsienti kui ametnikele, diskrimineeritakse ilmselgelt, kuna alates 1. maist 2004 ei kohelda neid enam samamoodi."

47. Seega on komisjon õigesti märkinud, et apellandi poolt ebavõrdse kohtlemise põhjendamiseks esitatud erinevatest väidetest sisaldus halduskaebuses üksnes argument, mis põhines teenistuses olevate ametnike ja endiste ametnike vahelisel väidetaval diskrimineerimisel.

48. Järelikult tuleb käesolevas asjas määrata kindlaks, kas teisi apellandi poolt kohtumenetluses ebavõrdse kohtlemise põhjendamiseks esitatud väiteid saab pidada „otseselt seotuks" halduskaebuses esitatud väitega.

49. Kõnesolevas asjas on olukord küllaltki delikaatne ja paikneb vastuvõetavuse ja vastuvõetamatuse hapral piiril.

50. Nagu eespool tõdesin, on ühenduse kohtud langetanud korduvalt otsuseid halduskaebuse ja hagi vastavuse küsimuses, asudes seisukohale, mis püüab ühitada hageja ja administratsiooni diametraalselt erinevaid huve. Tuleb meenutada, et Euroopa Kohus on täpsustanud, et halduskaebuse eesmärk on muu hulgas anda administratsioonile piisava täpsusega teada kaebuse esitaja etteheited ja nõuded. Teisalt ei või aga administratsioon, saades halduskaebuse, tõlgendada

seda kitsendavalt ja peab säilitama „avatud meele”. [16]

51. Võiks väita, nagu komisjon seda sisuliselt teeb, et vaatamata samale õiguslikule alusele, milleks on võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumine, ei saa pidada apellandi väiteid tema diskrimineerimise kohta võrreldes teiste endiste ametnikega ka mitte kaudselt ega vaikimisi eelnevas halduskaebuses esitatuks. Nagu eelnevalt tõdetud, viidati selles kaebuses apellandi kahjuks toimunud diskrimineerimise kindlakstegemiseks üksnes jätkuvalt teenistuses olevate ametnike olukorrale.

52. Sellest vaatevinklist tuleks kolme käsitletavat väidet pidada mitte lihtsalt juba esiletoodud argumendi toetuseks esitatud väideteks, vaid „uuteks väideteks” kõige otsesemas mõttes. Teisisõnu on ebavõrdsele kohtlemisele viitamise puhul tegemist nii mitme erineva „väitega”, kui palju on neid isikuid (isikute rühmi), kellega võrreldes diskrimineerimine väidetavalt eksisteerib.

53. Selline seisukoht saab komisjoni sõnul kinnitust ka Euroopa Kohtu otsusest kohtuasjas Koninklijke Coöperatie Cosun UA *vs.* komisjon [17], milles peeti uueks väiteks sellise etteheite esitamist apellatsioonistaadiumis, mis käsitles ebavõrdset kohtlemist võrreldes teiste isikutega kui need, keda mainiti kõnealuse ebavõrdse kohtlemisega seoses Esimese Astme Kohtule esitatud hagis.

54. Märgin siiski, et viidatud otsus ei käsitle halduskaebuse ja hagi vastavuse põhimõtet, vaid pigem küsimust esimeses astmes esitamata väidete sisaldumisest apellatsioonkaebuses. Näib ilmne, et need kaks olukorda ei ole identsed. Kaebuse ja hagi vastavuse põhimõtte leebemat hindamist toetavate põhjuste hulka kuulub minu arvates iseäranis tõsiasi – millele on juhtinud tähelepanu ka Euroopa Kohus –, et halduskaebus on tavaliselt koostatud advokaadi abita. [18] Ilmselgelt ei ole see nii Esimese Astme Kohtule esitatud hagi puhul, millelt on seega loogiline oodata suuremat täpsust ja viimistletust.

55. Samuti tuleb nentida, et ehkki komisjon esitas Esimese Astme Kohtus vastuvõetamatuse vastuväite apellandi majapidamis- ja õppetoetuse nõuete kohta, kuna need ei sisal-

16 – Vt nt 14. märtsi 1989. aasta otsus kohtuasjas 133/88: Casto Del Amo Martinez *vs.* parlament (EKL 1989, lk 689, punkt 13).

17 – 16. mai 2006. aasta otsus kohtuasjas C-68/05 P (EKL 2006, lk I-10367, punktid 95–98). Vt ka kohtujurist Stix-Hackli 16. mai 2006. aasta ettepanek eelnimetatud asjas (eeskätt punktid 89–103).

18 – Eespool viidatud kohtuotsus Casto Del Amo Martinez *vs.* parlament, punkt 13.

dunud kaebuses, ei vaidlustanud ta ebavõrdsel kohtlemisel tugineva väite vastuvõetavust.

56. On ilmselge, et seda asjaolu ei saa pidada määravaks, otsustades küsimuse üle, mida kohus võib – nagu eelnevalt mainitud – käsitleda omal algatusel. Teisalt ei saa minu arvates väita, et see oleks kõnesolevas asjas tähtsuseta.

57. Ma leian, et kõne all olevate väidete esitamine Esimese Astme Kohtus ei rikkunud vastavuse põhimõtet. Mulle tundub, et pidades silmas osundatud Euroopa Kohtu praktikat ja iseäranis eelnevalt esiletoodud vajadust tõlgendada kaebust paindlikult, kuna see on koostatud õigusalase abita, võiks kõnesolevate väidete vastuvõetamatuks tunnistamine riivata ülemääraselt õigust tõhusale kohtulikule kaitsele, mis on ühenduse õiguse üldpõhimõte. [19]

58. Lisaks tuleb märkida, et selliste juhtumite puhul nagu käesolev asi, milles vaidluse esemeks on õigustloov akt, on kohtueelse menetluse kasuliku tulemiga päädimise võimalus tegelikult täiesti teoreetiline.

19 – Selle õiguse kohta vt nt 13. märtsi 2007. aasta otsus kohtuasjas C-432/05: Unibet (EKL 2007, lk I-2271, punkt 37 ja viidatud kohtupraktika).

59. Leian seega, et vastavuse põhimõtte väidetava rikkumisega seonduv vastuvõetamatuse vastuväide tuleb tagasi lükata.

60. Järgmisena asun sisuliselt käsitlema apellandi esitatud kolme väidet.

C. *„Riigi meetodi” õiguspärasus*

1. Poolte väited

61. Apellant väidab, et Esimese Astme Kohus leidis ekslikult, et seadusandja kaalutlusõigus prevaleerib võrdse kohtlemise põhimõtte ees, kui ta kinnitas, et seadusandja valik asendada „pealinna meetod” „riigi meetodiga” on õiguspärane. See tuleneb apellandi arvates ilmselgelt vaidlustatud kohtuotsuse punktist 105. Lisaks jättis Esimese Astme Kohus apellandi väitel täitmata kohustuse oma otsust põhjendada.

62. Samuti on „riigi meetod” apellandi sõnul iseenesest vastuolus võrdse kohtlemise põhimõttega. Nimelt kahjustab selline meetod kõiki pealinnas elavaid pensionäre ja üldisemalt neid, kes elavad mõnes riigi osas, mille elukallidus ületab riigi keskmise elukalliduse.

Veelgi enam, „riigi meetod" võib lõppkokkuvõttes takistada vaba liikumist ja elamist ühenduse territooriumil.

63. Määruse nr 723/2004 põhjendus 30 lähtub – põhjendades seadusandja valikut kaotada ühenduse endiste ametnike pensionide paranduskoefitsientide süsteem – stabiilsuse eeldusest, mis on vägagi kaheldav, sest vaatamata eri liikmesriikide koostööle on säilinud märgatavad erinevused elukalliduse osas.

64. Komisjon tõdeb, et tema arvates on apellandi väidetes tõlgendatud vääralt Esimese Astme Kohtu argumentatsiooni. Täpsemalt ei kinnitanud Esimese Astme Kohus komisjoni väitel seadusandja kaalutlusõiguse ülimuslikkust võrdsuse põhimõtte ees, vaid piirdus tõdemusega, et üleminek „pealinna meetodilt" „riigi meetodile" ei kujuta endast omavolilist või ilmselgelt sobimatut eristust, mis võiks rikkuda võrdse kohtlemise põhimõtet.

65. Apellandi väidete kohta, mis käsitlevad pensionäride väidetavat ebavõrdset kohtlemist elukoha alusel, märgib komisjon, et ka „pealinna meetod" põhjustab ebavõrdset kohtlemist, kuna see annab eelise pealinnast väljaspool elavatele pensionäridele, tagades neile kõrgema paranduskoefitsiendi, kui nõuaks nende elukoha elukallidus.

66. Nõukogu eitab sarnaselt komisjoniga ennekõike seda, et Esimese Astme Kohtu otsust saaks tõlgendada nii, et see asetab seadusandja kaalutlusõiguse võrdse kohtlemise põhimõtte suhtes prevaleerivale kohale. Täpsemalt ajab apellant nõukogu sõnul segamini võrdse kohtlemise põhimõtte ja ostujõu võrdväärsuse põhimõtte. Vaidlustatud kohtuotsuse punkt 105 ei viita nõukogu arvates võrdse kohtlemise põhimõttele üldiselt, vaid pelgalt ostujõu võrdväärsuse põhimõttele.

2. Hinnang

67. Kõnesolevale väitele vastamisel on keskseksküsimuseks määrata kindlaks, kas ühenduse seadusandja valik asendada ühenduste endiste ametnike pensionide paranduskoefitsientide määratlemisel kasutatav „pealinna meetod" „riigi meetodiga" kujutab endast seadusandjale selles valdkonnas kuuluva kaalutlusõiguse õiguspärast kasutamist või on selle tulemuseks võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumine.

68. Leian, et alustuseks on möödapääsmatu tõdemus, et mis tahes paranduskoefitsientide süsteem (ja üldisemalt töötasude ja/või pen-

sionide kohandamise mis tahes süsteem) on oma olemuselt paratamatult ebatäpne. Nagu õigesti tõdes Esimese Astme Kohus, [20] peaks selline süsteem tõelise täpsuse tagamiseks arvestama ühenduste endiste ametnike iga elukoha jaoks eri paranduskoefitsienti. Paljudel juhtudel tuleks ka sama linna erinevaid linnaosi tõenäoliselt hinnata eraldi, kohaldades erinevaid koefitsiente, mis tuginevad vastavale elukallidusele.

69. Seega on mis tahes süsteemi valiku puhul vältimatu, et see saab parimal juhul endast kujutada kõigi endiste ametnike tegelike elukalliduste mõistlikku üldistust.

70. Sellisest vaatevinklist näib mulle ilmne, et nii „pealinna meetodil" kui ka „riigi meetodil" on oma eelised ja puudused. Ehkki „pealinna meetod" kipub pakkuma paremat kaitset pealinnades ja suurtes linnades elavaile isikuile, saab samas seda meetodit kasutades neist linnadest väljaspool elavaile isikuile osaks tegelikult palju soodsam majanduslik kohtlemine, sest provintside elukallidus on madalam. Teisalt võib „riigi meetod", mis kasutab koefitsienti, mis võrdub liikmesriigi pealinna elukalliduse ja „madalama" elukallidusega piirkondade ligikaudse keskmisega, teataval määral kahjustada liikmesriigi suurema elukallidusega osade elanikke; ent olles siiski sunnitud valima ühe paranduskoefitsiendi iga liikmesriigi jaoks, tundub „riigi meetod" mulle mitte ainult täiesti õiguspäraselt kasutatav, vaid teatavates aspektides ka õiglasem.

71. Apellant rõhutas eriti seda, et tema arvates ei vasta „riigi meetod" võrdse kohtlemise põhimõttele ja toimib seega nagu diskrimineeriv kriteerium. Apellant lähtub selgelt ideest, et praktikas saab üksnes „pealinna meetodi" puhul vältida diskrimineerimise keelul põhinevat võimalikku kriitikat.

72. Ma ei arva, et siinkohal tuleks üksikasjalikult käsitleda võrdsuse ja diskrimineerimise keelu põhimõtteid ühenduse õiguses. [21] Nagu ma olen juba märkinud, oleks ostujõu täieliku võrdsuse tagamine kõigi ühenduste endiste ametnike puhul praktikas igal juhul võimatu. Leian seega, et Esimese Astme Kohus kinnitas õigesti, et ühenduse seadusandjale endiste ametnike pensioniskeemi korraldamisel kuuluva kaalutlusõiguse raames tehtud valik

20 – Vaidlustatud kohtuotsus, punkt 100.

21 – Teatavasti on see põhimõte leidnud väljendust kindlakskujunenud vormelis, mille kohaselt see nõuab, et sarnaseid olukordi ei käsitletaks erinevalt ja erinevaid olukordi ei käsitletaks ühtemoodi, välja arvatud juhul, kui selline kohtlemine on objektiivselt põhjendatud. Vt nt Euroopa Kohtu 23. oktoobri 2007. aasta otsus kohtuasjas C-273/04: Poola *vs.* nõukogu (EKL 2007, lk I-8925, punkt 86); 30. märtsi 2006. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-87/03 ja C-100/03: Hispaania *vs.* nõukogu, (EKL 2006, lk I-2915, punkt 48); 17. oktoobri 1995. aasta otsus kohtuasjas C-44/94: Fishermen's Organisations jt, (EKL 1995, lk I-3115, punkt 46) jne. Ühenduse avaliku teenistuse valdkonna asjadest vt nt Euroopa Kohtu 11. juuli 1985. aasta otsus kohtuasjas 119/83: Appelbaum *vs.* komisjon (EKL 1985, lk 2423), samuti Esimese Astme Kohtu 7. veebruari 1991. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-18/89 ja T-24/89: Tagaras *vs.* Euroopa Kohus (EKL 1991, lk II-53, punkt 68).

kasutada „pealinna meetodi" asemel „riigi meetodit" ei kujuta endast omavolilist või ilmselgelt sobimatut eristust, mis võiks rikkuda võrdse kohtlemise põhimõtet.

73. Apellant keskendub vaidlustatud kohtuotsust arvustades iseäranis selle punktile 105, väites, et see näitab, kuidas Esimese Astme Kohus pidas seadusandja kaalutlusõigust prevaleerivaks võrdsuse põhimõtte ees. Nimetatud punkt 105 on sõnastatud järgmiselt: „Ehkki vastab tõele, et rahaliselt on uus meetod varasemast vähem soodus, on samuti tõsi – nagu märgitud eespool […] omandatud õiguste rikkumisel tuginevat väidet käsitledes –, et ühenduse seadusandjal on vabadus muuta personalieeskirju, võttes vastu huvitatud ametnike jaoks varasematest sätetest ebasoodsamaid sätteid, tingimusel, et ta näeb ette piisava kestusega üleminekuaja. Seda vabadust ei saa piirata ostujõu võrdsuse põhimõttele tuginedes, iseäranis arvestades, et uute personalieeskirjade XIII lisa artikli 24 lõikes 2 ettenähtud üleminekukord tagab sellistele pensionäridele nagu hageja, enne uute personalieeskirjade jõustumist saadud netopensioni nominaalsumma säilitamise piiramata ajaks […]" [22].

74. Ma ei nõustu apellandi poolt eelviidatud lõigule antud tõlgendusega. Mulle näib ilmselge, et Esimese Astme Kohus ei väida – nagu näib arvavat apellant –, et sobiva üleminekuperioodi ettenägemine on erineva kohtlemise sätestamise ainus tingimus. Nimelt *ei õigusta* punktis 105 sedastatu *kuidagi erineva kohtlemise sätestamist*. Selles punktis on üksnes nenditud, et kui kehtestatakse vähem soodus pensioniskeem, on ühenduse seadusandja kohustatud nägema ette sobiva üleminekuperioodi. Kõnesoleval juhul nägi sellise üleminekuperioodi ette uute personalieeskirjade XIII lisa artikkel 20, mille kohaselt toimub üleminek „pealinna meetodil" arvutatud paranduskoefitsiendilt „riigi meetodil" arvutatud paranduskoefitsiendile järk-järgult ja astmeliselt aastatel 2004–2008. Lisaks on märkimisväärne, et Esimese Astme Kohus käsitles seda küsimust juba enne mainitud punkti 105 ehk omandatud õiguste väidetavat rikkumist käsitlevas kohtuotsuse osas (seoses väitega, mida apellant kõnesolevas apellatsioonkaebuses uuesti ei esitanud).

75. Apellant viitab oma seisukohtades korduvalt kohtuotsusele Drouvis *vs*. komisjon [23], väites, et see kujutab endast tema argumentatsiooni toetavat pretsedenti. Ka selles osas ei jaga ma apellandi seisukohta. Drouvise kohtuasjas taotles Kreekas elav komisjoni endine ametnik, et tema pensionile ei kohaldataks ühtegi paranduskoefitsienti: sel ajal kohaldati Kreeka suhtes paranduskoefitsienti 86,5%, mis tõi kaasa tegelikult makstava pensioni vähendamise alussummaga võrreldes. Nimetatud otsuses tunnistas Euroopa Kohus õiguspäraseks ühenduste endiste ametnike elukoha alusel varieeruvate paranduskoefitsientide süsteemi ning leidis lisaks, et on õiguspärane kasutada ainult üht paranduskoefitsienti iga üksiku liikmesriigi jaoks.

22 – Selle lõigu tõlge on mitteametlik, samuti nagu kõigi teiste vaidlustatud kohtuotsuse viidatud punktide tõlge.

23 – Esimese Astme Kohtu 26. veebruari 2003. aasta otsus kohtuasjas T-184/00 (EKL AT 2003, lk. I-A-51 ja II-297), mida kinnitas Euroopa Kohtu 29. aprilli 2004. aasta määrus kohtuasjas C-187/03 P (kohtulahendite kogumikus ei avaldata).

Samas ei sedastanud kohus mingil viisil, et ainus aktsepteeritav mehhanism sellise paranduskoefitsiendi kindlaksmääramiseks oleks see, mis kasutab „pealinna meetodit".

76. Apellant osutab samuti määruse nr 723/2004 põhjendusele 30, millele on viidatud eespool (punktis 8) ning mille kohaselt otsustati paranduskoefitsientide süsteem kaotada Euroopa Liidu liikmesriikide süvenenud koostöö ja praktiliste raskuste tõttu süsteemi haldamisel. Apellandi väitel on need põhjused ekslikud, kuna tema arvates on Euroopa koostöö veel tegelikkusest kaugel, ning vastuolulised, kuna suurenenud liikumisvabadus, millele nimetatud põhjendus viitab, peaks viima adekvaatsema paranduskoefitsientide süsteemini, mis võimaldaks tegelikku vaba liikumist.

77. Komisjoni sõnul on need väited vastuvõetamatud seetõttu, et need rajanevad faktilistel asjaoludel, mis ei kuulu Euroopa Kohtu kontrolli alla apellatsiooniastmes, ja ka seetõttu, et need esitati esimest korda Euroopa Kohtus toimuvas apellatsioonimenetluses.

78. Mulle näib pigem, et määruse nr 723/2004 põhjendust 30 käsitlev väide ei puutu lihtsalt asjasse, kuna see puudutab apellandi olukorda vaid osaliselt. Minu arvates on ilmne, et selle põhjenduse esimene lause, millele on suunatud apellandi kriitika ning mis viitab otsusele kaotada paranduskoefitsientide süsteem, on kõnesoleva asja seisukohast koguni tähtsuseta, kuna selline kaotamine ei puuduta neid, kes jäid sarnaselt apellandiga pensionile enne uute personalieeskirjade jõustumist.

79. Leian seega, et kõnesoleva apellatsioonkaebuse ainsa väite esimene argument tuleb tagasi lükata, kuna ei ole tõendatud, et Esimese Astme Kohus oleks rikkunud õigusnormi.

D. *Diskrimineerimine võrreldes Belgias elavate pensionäridega*

1. Poolte väited

80. Korrates Esimese Astme Kohtus võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumise põhjendamiseks esitatud kolmandat argumenti, väidab apellant, et eksisteerib diskrimineerimine võrreldes Belgias elavate pensionäridega, kes saavad jätkuvalt Brüsseli elukallidusega kohandatud pensioni.

81. Korranud oma tõlgendust personalieeskirjadest, mille kohaselt Belgias elavate endiste ametnike pensionid arvutatakse ainult Brüsseli elukalliduse alusel ning seega „riigi meetodit" kasutamata, vaidlustab apellant eelkõige Esimese Astme Kohtu argumendid otsuse punktis 124, kus viimane tõdes, et „ühenduse üldakti õiguspärasus ei saa sõltuda selle praktikasse rakendamise viisist", ning punktis 125, milles see kohus viitas väljakujunenud kohtupraktikale, mille alusel „tuleb võrdse kohtlemise põhimõtte järgimine ühitada kinnipidamisega õiguspärasuse põhimõttest, mille kohaselt keegi ei saa oma nõuete toetuseks tugineda teiste õigussubjektide kasuks sooritatud õigusrikkumisele".

82. Esimese Astme Kohtu osundatud sedastustest esimese kohta küsib apellant, kelle sõnul ei toeta kohtupraktika Esimese Astme Kohtu esitatud tõlgendust, millised teised aktid (uue pensioniskeemi üksikaktid) ta oleks saanud oma nõuete rahuldamiseks vaidlustada. Teise sedastuse kohta leiab apellant, et kõnesoleval juhul ei ole tegemist teiste õigussubjektide kasuks sooritatud õigusrikkumise vaidlustamisega, vaid üksnes selle tõendamisega, et eksisteerib kahe samasse kategooriasse kuuluva subjekti vaheline diskrimineeriv kohtlemine.

83. Komisjon viitab eeskätt personalieeskirjade XI lisa artikli 1 lõike 3 punktile a, korrates, et uues pensioniskeemis ei ole ette nähtud mingit seotust Brüsseli elukallidusega.

84. Komisjoni väitel on kõik Esimese Astme Kohtu poolt eelmainitud alustõdemusele lisaks esitatud argumendid seega täiendavad, nii et nende vastu suunatud kriitika tuleks tagasi lükata, kuna see ei saa muuta kohtuotsuses esitatud järeldusi. Igal juhul väidab komisjon teise võimalusena, et Esimese Astme Kohtu täiendav argumentatsioon oli õige.

85. Nõukogu esitab omalt poolt väited, mis sarnanevad sisuliselt komisjoni omadega.

2. Hinnang

86. Kõnesoleva väite hindamiseks tuleb esiteks teha kindlaks, millist tulemust apellant objektiivselt võttes oma nõuetega taotleb.

87. Kui tema eesmärk on tõepoolest saavutada Belgias elavatele endistele ametnikele reaalselt makstavate pensionide vähendamine või ühenduste endiste ametnike pensionide arvutamisel kasutatava võrdlussumma vähendamine, siis on tema nõue kahtlemata algusest peale vastuvõetamatu.

88. Nimelt sedastab kohtupraktika, et hagi vastuvõetavuse tingimuste hulka kuulub menetluse algatamise huvi olemasolu. Tegemist on avalikul huvil põhineva tingimusega, mille täidetust võib ühenduse kohus omal algatusel kontrollida. [24]

89. On selge, et apellandil ei olnud (ega ole) huvi vaidlustada 100%-st paranduskoefitsienti, mis on kasutusel Belgias elavate pensionäride puhul (või siis täpsemalt paranduskoefitsiendi puudumist personalieeskirjade XI lisa artikli 3 lõike 5 mõttes). Apellandi vastavate väidetega nõustumine võiks viia vaid ühenduste Belgias elavate endiste ametnike pensionide vähendamiseni, toomata apellandile mingit konkreetset kasu. Kuna uute personalieeskirjade XI lisa artikli 1 lõike 3 kohaselt kasutatakse endiste ametnike pensionite kohandamisel paranduskoefitsienti, mis on arvutatud „Belgiaga võrreldes", siis ei saa välistada, et väidetega nõustumine sellisel moel võiks lõpuks viia apellandi enda pensioni vähendamiseni, mis arvutatakse, kohaldades „aluspensionile" ehk Belgias elavatele pensionäridele makstavale pensionile Ühendkuningriigi erikoefitsienti, mis on suurem kui 100%.

90. Seega tuleb tõdeda, et selleks, et apellandi väite saaks tunnistada menetluse algatamise huvi olemasolu küsimuses vastuvõetavaks, peaks selle lõppeesmärk olema nõue kohaldada apellandile „pealinna meetodit" kasutades arvutatud paranduskoefitsienti.

91. Leian siiski, et apellandi seisukoht tuginеb valel eeldusel.

92. Siinkohal tuleb lühidalt uuesti esitada faktilised asjaolud. Ühenduste iga endise ametniku pensioni jaoks on kehtestatud alussumma, mida ei või uute personalieeskirjadega ettenähtud süsteemi kohaselt kunagi vähendada sõltumatult pensionäri elukohast. Teiste sõnadega on väikseim paranduskoefitsient 100% (mis on iseenesest sama kui paranduskoefitsiendi puudumine). Selline pensioni „miinimumtase" kehtib nt määruse nr 31/2005 artiklist 3 tulenevalt pensionäride puhul, kes elavad Tšehhi Vabariigis, Eestis, Kreekas, Hispaanias, Küprosel, Lätis, Leedus, Ungaris, Maltal, Poolas, Portugalis, Sloveenias ja Slovakkias, ning personalieeskirjade XI lisa kohaselt pensionäride puhul, kes elavad Belgias ja Luksemburgis – kahes liikmesriigis, mille suhtes paranduskoefitsiente ei kohaldata. Ülejäänud liikmesriikides elavate, apellandiga sarnases olukorras olevate pensionäride puhul, kes on omandanud pensioniõigused enne uute personalieeskirjade jõustumist, kohaldatakse paranduskoefitsienti, mis on arvutatud, tuginedes erinevusele nende elukohaliikmesriigi ja Belgia elukalliduse vahel (vt uute personalieeskirjade XI lisa artikli 1 lõike 3 punkti a alapunkt ii), mis tõstab konkreetsel juhul makstavat pensionisummat. Näiteks Ühendkuningriigi

24 – Euroopa Kohtu 7. oktoobri 1987. aasta määrus kohtuasjas 108/86: Di Muro *vs.* nõukogu ja Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee (EKL 1987, lk 3933, punkt 10); vt ka Esimese Astme Kohtu 14. aprilli 2005. aasta otsus kohtuasjas T-141/03: Sniace (EKL 2005, lk II-1197, punkt 22); 18. veebruari 1993. aasta otsus kohtuasjas T-45/91: McAvoy *vs.* parlament (EKL 1993, lk II-83, punkt 22) ja 28. märtsi 2001. aasta otsus kohtuasjas T-144/99: Euroopa Patendiameti kutseliste esindajate ühendus *vs.* komisjon (EKL 2001, lk II-1087, punktid 29–35). Viimases otsuses näib Esimese Astme Kohus käsitlevat menetluse algatamise huvi sarnaselt EÜ artiklis 230 ettenähtud tingimustega.

jaoks oli kõnealune paranduskoefitsient eespool viidatud määruse nr 31/2005 artikli 3 kohaselt alates 1. juulist 2004 137,5%.

93. Nende faktiliste asjaolude alusel on seega ilmne, et Esimese Astme Kohus tõdes vaidlustatud kohtuotsuse punktis 117 õigesti, et uus pensioniskeem ei näe ette mingit viidet Brüsseli elukallidusele. Asi on lihtsalt selles, et Belgia (ja Luksemburgi) osas ei ole pensionide ega ka teenistuses olevate ametnike töötasu jaoks ette nähtud mingi paranduskoefitsiendi kohaldamist võrdlussummade suhtes.

94. Vastab tõele, et endistelt personalieeskirjadelt uutele üleminekul ei muudetud pensionide võrdlussummat. Teisalt oleks selle summa vähendamise korral vähenenud ka apellandile tegelikult makstav pension.

95. Põhjendused, mis Esimese Astme Kohus esitas lisaks eespool mainitud sisulisele tõdemusele – eelkõige punktides 124 ja 125 –, tunduvad mulle küll põhimõtteliselt õiged, ent apellandi väidete üle otsustamisel tarbetud.

96. Seetõttu leian, et ka apellandi poolt apellatsioonkaebuse põhjenduseks esitatud teine argument tuleb tagasi lükata, kuna puudub mis tahes diskrimineeriv ebavõrdne kohtlemine apellandi ja ühenduste Belgias elavate endistest ametnikest pensionäride vahel.

E. *Diskrimineerimine võrreldes „madalama elukallidusega" liikmesriikides elavate pensionäridega*

1. Poolte väited

97. Lõpuks kordab apellant ka neljandat Esimese Astme Kohtus ebavõrdse kohtlemise põhjendamiseks esitatud väidet, mis rajaneb „madalama elukallidusega" liikmesriikides elavatele pensionäridele väidetavalt antud eelisel, mis seisneb neile uue süsteemi raames 100% paranduskoefitsiendi kohaldamises. Täpsemalt on Esimese Astme Kohus apellandi väitel eksinud, tõdedes, et apellandil puudub selle eelise vaidlustamiseks menetluse algatamise huvi.

98. Apellant nendib, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on väite vastuvõetavuse eelduseks huvi olemasolu. Apellant leiab siiski, et erinevalt Esimese Astme Kohtu tõdemusest vaidlustatud kohtuotsuse punktis 135 on tal käesoleval juhul menetluse algatamise huvi olemas. Täpsemalt tuleneb menetluse algatamise huvi apellandi väitel tõsiasjast, et – nagu korduvalt mainitud – „madalama elukallidusega" riikides elavate pensionäride olukord annab apellandi olukorraga võrreldes tunnistust diskrimineerivast ebavõrdsest kohtlemisest.

99. Lisaks vaidlustab apellant Esimese Astme Kohtu argumentatsiooni, mille kohaselt ei too „madalama elukallidusega" liikmesrii-

kides elavate endiste ametnike pensionide võimalik vähendamine apellandile mingit kasu, kuna ühenduste endiste ametnike pensioniskeem ei toimi pensionifondina, vaid on korraldatud solidaarsuspõhimõtte alusel. Konkreetsemalt väidab apellant, et selliselt saavutatud säästmine võiks teha võimalikuks näiteks tagasipöördumise „pealinna meetodi" kohaldamise juurde (apellatsioonkaebus, punkt 78).

100. Lisaks väidab apellant, et vaidlustatud kohtuotsus on puudulik osas, milles see sedastab, et ühenduse seadusandja otsus kohaldada „madalama elukallidusega" liikmesriikides elavatele pensionäridele paranduskoefitsienti 100% ei ole ilmselgelt omavoliline ja sobimatu (vaidlustatud kohtuotsuse punkt 136).

101. Komisjon ja nõukogu kinnitavad eeskätt, et nende hinnangul oli õige Esimese Astme Kohtu otsus tunnistada kõnesolev väide vastuvõetamatuks. Teisalt ei saa nende institutsioonide hinnangul ka kuidagi arvustada Esimese Astme Kohtu tähelepanekuid ühenduse seadusandjale kõnesolevas valdkonnas kuuluva ulatusliku kaalutlusõiguse kohta, mille piire ei ole nende arvates käesoleval juhul ületatud.

102. Komisjon väidab lisaks, et Esimese Astme Kohus oleks pidanud tunnistama kõnesoleva väite vastuvõetamatuks ka põhjusel, et apellant esitas selle esimest korda alles repliigi staadiumis Esimese Astme Kohtu menetluses (vastus apellatsioonkaebusele, punkt 71).

2. Hinnang

103. Alustan komisjoni äsjaviidatud väitega, mille kohaselt oleks tulnud kõnealune väide tunnistada vastuvõetamatuks, ja tõden, et komisjoni seisukohaga ei saa nõustuda. Ehkki apellant ei tuginenud Esimese Astme Kohtule esitatud hagis võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumist käsitledes konkreetselt võrdlusele „madalama elukallidusega" liikmesriikides elavate pensionäridega, on siiski tõsi, et see väide sisaldus – küll algelisel kujul – hagi osas, mis puudutas võimu kuritarvitamist, proportsionaalsuse põhimõtte ja põhjendamiskohustuse rikkumist. Täpsemalt oli Esimese Astme Kohtule esitatud hagiavalduse punkt 93 sõnastatud järgmiselt:

„Mainitud erinevate põhimõtete taustal on kõnealuse normi kohaldamine vastuoluline, kuna see kehtestab pensionide jaoks koefitsiendi 100 sellistes pealinnades ja liikmesriikides, mille koefitsient on siiski 100-st madalam, nagu praegu eeskätt Ateenas, Budapestis, Lissabonis, Prahas ja Varssavis."

104. Meenutades Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikat, mille kohaselt võib vaatamata üldisele uute väidete esitamise keelule esitada menetluse käigus väiteid, millega laiendatakse eelnevalt menetluse algatanud aktis sõnaselgelt või kaudselt esitatud

väidet,[25] tõden, et väide, mis käsitleb ebavõrdset kohtlemist võrreldes „madalama elukallidusega" liikmesriikides elavate pensionäridega, on vastuvõetav.

105. Järgnevalt käsitlen apellandi konkreetset kriitikat mainitud küsimuses vaidlustatud kohtuotsuse suhtes. Apellant väidab, et Esimese Astme Kohus kinnitas ekslikult menetluse algatamise huvi puudumist.

106. Selles osas vaidlustab apellant eeskätt Esimese Astme Kohtu vaidlusaluse kohtuotsuse punktis 133 ja järgnevates punktides esitatud väited, mille kohaselt ei ole apellant mingil viisil tõendanud, et „madalama elukallidusega" liikmesriikides elavatelt pensionäridelt neile uute personalieeskirjadega antud eelise äravõtmine võiks talle kuidagi kasu tuua.

107. Apellandi väited ei tundu mulle piisavalt veenvad, et seada küsimuse alla Esimese Astme Kohtu põhjenduste õigsus.

108. Kohtupraktika kohaselt on vaieldamatu, et ühenduse akti õiguspärasuse vaidlustamiseks nii otse kui ka vastuväitega on vaja, et menetluse algatamise huvi oleks kantud hageja võimalikust praktilisest kasust tema nõuete rahuldamise korral.[26]

109. Minu arvates on selge, et apellandi esitatud väite ainsaks esemeks on tõsiasi, et seadusandja otsuse kohaselt hakati „madalama elukallidusega" liikmesriikides elavate pensionäride suhtes viivitamatult kohaldama uute personalieeskirjade sätteid pensionide paranduskoefitsientide kaotamise kohta. Samas ei kohaldata seda uut süsteemi kunagi apellandi suhtes (nagu mainitud, oleks see tema jaoks äärmiselt ebasoodne), kuna apellandi suhtes kuulub jätkuvalt kohaldamisele 100%-st märkimisväärselt kõrgem paranduskoefitsient.

110. Kuna on selge, et „madalama elukallidusega" liikmesriikides elavate endiste ametnike pensionide võimalik vähendamine, mis oleks seadusandja kõnealuse otsuse õigusvastaseks tunnistamise tulemus, ei tooks apellandile mingit ilmset kasu, ei saa minu arvates arvustada Esimese Astme Kohtu põhjendusi kõnesoleva väite vastuvõetamatuks tunnistamisel.

25 – Vt nt 19. mai 1983. aasta otsus kohtuasjas 306/81: Verros *vs.* parlament (EKL 1983, lk 17565, punkt 9); 13. novembri 2001. aasta otsus kohtuasjas C-430/00 P: Anton Dürbeck GmbH *vs.* komisjon (EKL 2001, lk I-8547, punkt 17) ja 26. aprilli 2007. aasta otsus kohtuasjas C-412/05 P: Alcon Inc. *vs.* Siseturu Ühtlustamise Amet (EKL 2007, lk I-3569, punktid 38–40).

26 – Vt nt Euroopa Kohtu 15. märtsi 1973. aasta otsus kohtuasjas 37/72: Marcato *vs.* komisjon (EKL 1973, lk 361, punkt 7); 16. detsembri 1976. aasta otsus kohtuasjas 124/75: Perinciolo *vs.* nõukogu (EKL 1976, lk 1953, punkt 26) ja 30. juuni 1983. aasta otsus kohtuasjas 85/82: Schloh *vs.* nõukogu (EKL 1983, lk 2105, punkt 14). Menetluse algatamise huvi olemasolu või puudumise küsimustega on viimastel aastatel teatavasti tegelenud Esimese Astme Kohus ja Avaliku Teenistuse Kohus, samas kui Euroopa Kohus on tõdenud, et ka Esimese Astme Kohtu otsuste peale esitatud apellatsioonkaebuste vastuvõetavuse hindamiseks eksisteerib sarnane kriteerium (vt nt 19. oktoobri 1995. aasta otsus kohtuasjas C-19/93 P: Rendo *vs.* komisjon (EKL 1995, lk I-3319, punkt 13); 13. juuli 2000. aasta otsus kohtuasjas C-174/99 P: parlament *vs.* Richard (EKL 2000, lk I-6189, punkt 33) ja 25. juuli 2002. aasta otsus kohtuasjas C-50/00 P: Unión de Pequeños Agricultores *vs.* nõukogu (EKL 2002, lk I-6677, punkt 21); 25. jaanuari 2001. aasta määrus kohtuasjas C-111/99 P: Lech-Stahlwerke GMBH *vs.* komisjon (EKL 2001, lk I-727, punkt 18)).

111. Apellandil puuduks menetluse algatamise huvi minu arvates ka juhul, kui tõlgendada väidet nii, et see on suunatud üldiselt seadusandja otsuse vastu kaotada paranduskoefitsiendid. Seda seetõttu, et – nagu ka varem tõdetud – selline kaotamine ei puuduta apellanti isiklikult.

112. Pealegi esitas Esimese Astme Kohus kõnealuse väite lühikese sisulise käsitluse, leides, et ka sel juhul ei saa väita, et ühenduse seadusandja oleks ületanud talle kuuluva kaalutlusõiguse piire. Ka neid Esimese Astme Kohtu tähelepanekuid ei ole minu arvates nende lühidusest hoolimata (tegemist on pelgalt täiendava käsitlusega) võimalik kritiseerida.

113. Ühenduse seadusandja otsustas asuda kohe kohaldama „madalama elukallidusega" liikmesriikides elavatele pensionäridele pensionide arvutusmeetodit, mis võetakse tulevikus üldiselt kasutusele kõigi endiste ametnike jaoks, kes omandavad pensioniõigused pärast uute personalieeskirjade jõustumist. Lisaks kindlustas seadusandja nende positsiooni, kes sarnaselt apellandiga elavad „suure elukallidusega" liikmesriigis ja on omandanud pensioniõigused enne 1. maid 2004, nähes nende kasuks ette paranduskoefitsiendi säilitamise (mis arvutatakse, nagu eelnevalt tõdetud, hoopis teistsugusel viisil). Minu arvates ei saa öelda, et tegemist oleks seadusandja kaalutlusõiguse piiride ilmselge rikkumisega.

114. Sellest tulenevalt leian, et ka apellandi viimane väide tuleb tagasi lükata.

VII. Kohtukulud

115. Kodukorra artikli 122 esimene lõik sätestab, et kui apellatsioonkaebus on põhjendamatu, otsustab Euroopa Kohus kohtukulude jaotuse. Vastavalt kodukorra artikli 69 lõikele 2 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.

116. Teisalt näeb kodukorra artikli 122 teine lõik ette, et Euroopa Kohus võib institutsiooni ametnike või teiste teenistujate esitatud apellatsioonkaebuste puhul otsustada kohtukulude jagamise poolte vahel, kui õiglus seda nõuab.

117. Kuna tegemist on esimese menetlusega Euroopa Kohtus, mis käsitleb ühenduste ametnike pensioniskeemi reformi, mis viidi läbi uute personalieeskirjadega, ning kuna uue skeemi mõned õiguslikud aspektid võivad tõepoolest osutuda problemaatiliseks, teen Euroopa Kohtule ettepaneku jätta kohtukulud poolte endi kanda.

VIII. Ettepanek

118. Esitatud põhjendusest lähtudes teen Euroopa Kohtule ettepaneku:

1. Jätta apellatsioonkaebus rahuldamata.

2. Pooled kannavad ise oma kohtukulud.